

ΠΑΣΟΚ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΑΡΣΕΝΗ

ΜΕΛΟΥΣ ΤΟΥ Ε.Γ. ΤΗΣ
Κ.Ε. ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΔΕΥΤΕΡΑ 13 ΜΑΪΟΥ 1991

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΑΡΣΕΝΗ

ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ Ε.Γ. ΤΗΣ Κ.Ε. ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΔΕΥΤΕΡΑ 13 ΜΑΙΟΥ 1991

Γ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Ας αρχίσουμε. Να σας ευχαριστήσω που ήρθατε σ' αυτή τη συνέντευξη. Έχω πολύ καιρό να δω οικονομικούς σας συντάκτες και είναι και η πρώτη φορά που σας βλέπω στη Χαριλάου Τρικούπη. Τελευταία φορά που είχα σχολιάσει συστηματικά την πορεία της ελληνικής οικονομίας ήταν με την ευκαιρία της κατάθεσης του προϋπολογισμού του '91 στη Βουλή που εκ μέρους του ΠΑΣΟΚ έκανα γενικότερες παρατηρήσεις και για το πρόγραμμα της κυβέρνησης και για τις προοπτικές.

Αποφύγαμε να κάνουμε δηλώσεις τακτικά πάνω στην πορεία της ελληνικής οικονομίας, επειδή θέλουμε να κάνουμε μια υπεύθυνη κριτική και δεν θέλαμε να συμβάλλουμε στην γενικότερη σύγχυση που επικρατούσε.

Σήμερα, όμως, στα μισά περίπου της χρονιάς, λίγες μέρες πριν κλείσει για θερινές διακοπές η Βουλή και ενόψει των εξελίξεων στην οικονομία και των εκθέσεων των διεθνών οργανισμών, το θεωρούμε καθήκον μας να διατυπώσουμε κάποιες απόψεις και να βάλουμε κάποια ερωτήματα για την κυβέρνηση.

Το θέμα της πορείας της οικονομίας μας απασχόλησε στο Εκτελεστικό Γραφείο. Είναι ένα θέμα που θα μας απασχολήσει και σε προσεχή συνεδρίαση του Εκτελεστικού Γραφείου.

Τα ερωτήματα που ήθελα να βάλω σήμερα πάνω στα οποία περιμένουμε απάντηση από την κυβέρνηση, αφορούν τρεις τομείς. Πρώτον, προϋπολογισμός, δεύτερον νομισματική συναλλαγματική πολιτική και τρίτον πληθωρισμός, ανεργία.

Πιστεύουμε ότι η πορεία της οικονομίας έχει ξεφύγει από τον έλεγχο της κυβέρνησης. Είναι γενικό συμπέρασμα και στο εξωτερικό, αλλά και στην αγορά, ότι άμεσα μέτρα επιβάλλονται για να μπει η οικονομία σε μια ανεκτή πορεία.

Η σημερινή κατάσταση είναι ξεκάθαρα αποτέλεσμα κακών χειρισμών από την μεριά της κυβέρνησης. Στην κατάθεση του προϋπολογισμού είχαμε ασκήσει κριτική στην κυβέρνηση πάνω σε δυο βασικά θέματα. Πρώτον ότι το πακέτο της οικονομικής πολιτικής του σταθεροποιητικού προγράμματος βρίσκεται προς την λανθασμένη κατεύθυνση με μονόπλευρη λιτότητα και χωρίς αναπτυξιακή διάθεση. Και δεύτερον, μέσα στα πλαίσια της λογικής της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης οι προβλέψεις που έχουν γίνει για το '91 είναι εξωπραγματικές. Κάθε υπεύθυνος παρατηρητής θα μπορούσε τον Νοέμβριο του '90, όταν γινόταν η συζήτηση του προϋπολογισμού, με άνεση να δει ότι όλοι οι στόχοι για το '91 είναι στόχοι που κινούνται στο χώρο της φαντασίας και των δημοσίων σχέσεων εξωραϊσμού της κυβέρνησης και όχι στα πλαίσια της πραγματικής μας κατάστασης.

Μετά από έξι μήνες, οι θέσεις μας αυτές δικαιώνονται. Είναι γενική, νομίζω σήμερα, η αποδοχή ότι η γενικότερη κατεύθυνση του σταθεροποιητικού προγράμματος χωρίς αναπτυξιακή διάσταση, χωρίς ευρύτερη προγραμματική συμφωνία των ομάδων που εμπλέκονται στη διαδικασία της παραγωγής, δεν έχει προοπτική. Η υλοποίηση του ίδιου του σταθεροποιητικού προγράμματος της κυβέρνησης έχει εκτραπεί από την πορεία του.

Στην εισήγησή μου για τον προϋπολογισμό του '91 είχα παραθέσει τις προβλέψεις και τους στόχους του υπουργείου Οικονομικών και ταυτόχρονα τις δικές μας ρεαλιστικές προβλέψεις για την πορεία του προϋπολογισμού του '91. Είχαμε τότε πει ότι με βάση τις εξελίξεις στην οικονομία, το έλλειμμα του γενικού προϋπολογισμού του

κράτους το '91 θα υπερβεί τις προβλέψεις κατά 450-500 δισεκατομμύρια δραχμές. Έχει σημασία νομίζω σήμερα, να δούμε ποιες είναι οι εξελίξεις και ποια είναι η πραγματικότητα.

Εάν πάρουμε τα φορολογικά έσοδα, θα παρατηρήσετε ότι ενώ η κυβέρνηση είχε προβλέψει ένα μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης περίπου 34%, εμείς είχαμε πει ότι στην καλύτερη περίπτωση τα φορολογικά έσοδα του '91 για όλη τη χρονιά δεν θα μπορούν να ξεπεράσουν το 23%.

Με την εμπειρία που έχουμε τώρα από τις εισπράξεις Ιανουαρίου, Φεβρουάριο, Μάρτιο και Απρίλιο, μπορούμε να δούμε μια εντυπωσιακή υστέρηση των εσόδων. Είναι χαρακτηριστικό ότι το υπουργείο Οικονομικών δεν δημοσιεύει τα αποτελέσματα των εισπράξεων κατά μήνα. Οι δικές μας όμως οι εκτιμήσεις που πρέπει να σας πω ότι δεν θα είναι σε θέση το υπουργείο Οικονομικών να διαψεύσει, δείχνουν μια δυσμενή εξέλιξη των φορολογικών εσόδων.

Πιο συγκεκριμένα, τον Απρίλιο η αύξηση των φορολογικών εσόδων σε σχέση με τον Απρίλιο του '90, δεν είναι πάνω από 22,5% που είναι περίπου ο μέσος ετήσιος ρυθμός που έχουμε προβλέψει και εμείς.

Εάν πάνε έτσι τα πράγματα, όπως τα έχουμε προβλέψει εμείς, τότε η στέρηση των εσόδων από τις προβλέψεις, θα είναι πάνω από 350 δισεκατομμύρια δραχμές το '91.

Θέλω επίσης να πω ότι διεθνείς οργανισμοί και πιο συγκεκριμένα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στην τελευταία του έκθεση που έχει δοθεί στη δημοσιότητα με επιλεκτική μετάφραση από το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, αναφέρει ρητά ότι ο στόχος για τα φορολογικά έσοδα του '91 δεν θα πραγματοποιηθεί.

Σχετικά με τις δαπάνες, είχαμε πει στη συζήτηση του προϋπολογισμού ότι η υπέρβαση των δαπανών από αυτά που προβλέπει το υπουργείο Οικονομικών θα είναι της τάξης των 70 δισεκατομμυρίων. Οι εξελίξεις στις δαπάνες όσο και στην εξυπηρέτηση του χρέους σας σε δολάρια, δείχνουν ότι η υπέρβαση στον τομέα των δαπανών θα είναι περισσότερη από αυτή που είχαμε προβλέψει και εμείς και μπορεί να ξεπεράσει τα 100 δισεκατομμύρια δραχμές.

Παίρνοντας λοιπόν τα στοιχεία πια και όχι τις προβλέψεις για το '91 με την εμπειρία αυτών των μηνών, μπορούμε χωρίς κανένα δισταγμό να πούμε ότι ο προϋπολογισμός έχει πέσει έξω και είναι τουλάχιστον κατά μισό τρισεκατομμύρια δραχμές που θα αυξηθεί το έλλειμμα του τακτικού προϋπολογισμού του κράτους.

Ενόψει των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η κυβέρνηση απέναντι στην ΕΟΚ και για να κρατηθεί το έλλειμμα στα προβλεπόμενα επίπεδα, θα χρειαστούν πρόσθετα μέτρα από την κυβέρνηση, κυρίως στον φορολογικό τομέα. Η κυβέρνηση οφείλει χωρίς καθυστέρηση τώρα να πει στον ελληνικό λαό ποια πρόσθετα μέτρα θα πάρει.

Το ζήτημα είναι σημαντικό, γιατί δεν μπορεί να κινείται η οικονομία και η αγορά με αβεβαιότητα, ως προς την μορφή της έκτακτης φορολογικής επιβάρυνσης. Τι θα κάνει η κυβέρνηση; Θα φορολογήσει περαιτέρω τους τόκους επί των καταθέσεων; Θα αυξήσει τους συντελεστές του ΦΠΑ; Μ' αυτές θα έχουν επίπτωση στον πληθωρισμό. Θα προχωρήσει σε μια έκτακτη φορολογική εισφορά στην παράδοση της πολιτικής του κ.Σουφλιά για να κάνει έτσι την έκτακτη φορολογική εισφορά τακτική και ετήσια;

Εάν είναι έτσι, ποιο είναι το ύψος της επιβάρυνσης; Ποια είναι η μορφή της επιβάρυνσης; Και πότε θα επιβληθεί; Η κυβέρνηση δεν μπορεί να ακολουθήσει την

πολιτική της στρουθοκαμήλου, θα πρέπει τώρα πριν από το καλοκαίρι να ξεκαθαρίσει αυτό το ζήτημα, γιατί τα στοιχεία είναι αμείλικτα, τα συμπεράσματα των διεθνών οργανισμών συμφωνούν, έχει πέσει έξω το πρόγραμμα.

Δεν μπορούμε αυτό το θέμα να το παίξουμε στην μικροπολιτική σκοπιμότητα των αναβολών. Η κυβέρνηση οφείλει τώρα να απαντήσει πάνω σ' αυτό το ζήτημα.

Το δεύτερο σημείο αφορά το περίεργο δίδυμο πολιτικής επιτοκίων συναλλαγματικής ισοτιμίας, όπου τα ακριβά επιτόκια σε πραγματικές τιμές και η στέρηση της διολίσθησης της δραχμής σε σχέση με τους σχετικούς πληθωρισμούς, μειώνουν την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Η πολιτική του ακριβού χρήματος και της υπερτιμειμένης δραχμής, δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών.

Τα αποτελέσματα για το εμπορικό ισοζύγιο που δημοσιεύθηκαν προ ημερών, δείχνουν μια διεύρυνση του ελλείμματος και με αυτές τις εξελίξεις μέσα στο '91 δεν θα έχουμε βελτίωση στο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών που ήταν 3 δισεκατομμύρια 600 εκατομμύρια δολάρια το '90, αλλά θα έχουμε αύξηση του ανοίγματος, υποχώρηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Ταυτόχρονα θα έχουμε ένα κτύπημα στα κίνητρα για επενδύσεις, γιατί δεν υπάρχει αμφιβολία ότι με αυτά τα υψηλότερα πραγματικά επιτόκια αποθαρρύνονται οι επενδύσεις και δημιουργούνται και προβλήματα λειτουργίας στις επιχειρήσεις, γιατί το ακριβό χρήμα με τη μείωση του τζίρου των εργασιών τους, δημιουργούν αποπνικτικές καταστάσεις για τις βιοτεχνίες και τα εμπορικά καταστήματα.

Η κυβέρνηση ακολουθεί με επιμονή αυτή την πολιτική που χτυπάει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και τις προοπτικές ανάπτυξης. Παρά τις διαφορετικές συμβουλές διεθνών οργανισμών. Σ' αυτό το σημείο θα ήθελα να παρατηρήσω ότι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ήτανε ιδιαίτερα αυστηρό. Η κυβέρνηση ακολουθεί αυτή την πολιτική με την ελπίδα ότι με αυτό τον τρόπο θα μειώσει τις πληθωριστικές πιέσεις. Αλλά μειώθηκαν οι πληθωριστικές πιέσεις;

Και αυτό με φέρνει στο τρίτο ζήτημα. Τι γίνεται με τον πληθωρισμό: Η κυβέρνηση είπε ότι όλα τα σκληρά μέτρα που πήρε, όλα τα μέτρα που παίρνει που μειώνουν την ανταγωνιστικότητα, γίνονται για να μειωθεί ταχύτατα ο πληθωρισμός και για να έρθει η δραχμή στο Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα.

Ο πληθωρισμός όμως δεν κάμπτεται. Και τον Απρίλιο είχαμε αποτελέσματα που δείχνουν ότι σε ετήσια βάση ο πληθωρισμός τρέχει με 21,5%. Που σημαίνει τι; Οτι όλη η πολιτική της ύφεσης και της μείωσης της ζήτησης και της ανταγωνιστικότητας που συνεπάγεται το πρόγραμμα της κυβέρνησης, δεν μειώνει τον πληθωρισμό, αλλά μειώνει την απασχόληση και αυξάνει την ανεργία.

Η ιδιομορφία της ελληνικής οικονομίας είναι τέτοια που σαν αντίδραση στη μείωση της ζήτησης δεν έχουμε μείωση των τιμών, έχουμε μείωση της παραγωγής και της απασχόλησης. Πράγματι, η απασχόληση μειώνεται σημαντικά. Η ανεργία, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία που έχουμε του Φεβρουαρίου '91 σε σχέση με το Φεβρουάριο '90, αυξήθηκε περίπου κατά 18% και είμαι σίγουρος ότι όταν τα στοιχεία για τους πιο πρόσφατους μήνες δημοσιευθούν, η ανεργία θα δείξει ότι αυξάνεται με ανησυχητικούς ρυθμούς.

Ετσι λοιπόν, και συνοψίζω, η κυβέρνηση πρέπει να απαντήσει τώρα. Τι πρόσθετα μέτρα θα πάρει για να καλύψει το πρόσθετο έλλειμμα στον δημόσιο τομέα.

Δεύτερον, θα πρέπει να μας πει εάν θα συνεχίσει την πολιτική της στο νομισματικό και συναλλαγματικό τομέα που μειώνουν την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.

Και τρίτον θα πρέπει να μας απαντήσει εάν θα επιμείνει σε μια πολιτική αντιπληθωριστική, που έχει σαν αποτέλεσμα όχι την μείωση του πληθωρισμού, αλλά την αύξηση της ανεργίας.

Εγώ θα ήθελα να βάλω αυτά τα τρία ερωτήματα στην κυβέρνηση. Ελπίζω η κυβέρνηση να απαντήσει χωρίς υπεκφυγές σε αυτά τα ερωτήματα που δεν είναι δικά μας μόνο ερωτήματα, είναι ερωτήματα κάθε Έλληνα πολίτη.

Εάν δεν απαντήσει, ή εάν απαντήσει ασαφώς, θα επανέλθουμε σύντομα σε αυτό το θέμα με περαιτέρω σχόλια. Εάν απαντήσει τι συγκεκριμένα μέτρα θα πάρει, εμείς θα είμαστε πάλι στη διάθεσή σας για να σχολιάσουμε τα συγκεκριμένα μέτρα που θα πάρει η κυβέρνηση.

Αυτό πάντως που θέλω να τονίσω είναι ότι είναι εγκληματικό τώρα που ξέρουμε ότι η υπόθεση έχει ξεφύγει από τα χέρια της κυβέρνησης, η κυβέρνηση να αδρανει και να μην μας λέει τι θα κάνει. Αυτά ήθελα να σας πω σήμερα που σημαίνει ότι πολύ σύντομα θα ξαναϊδωθούμε για να σχολιάσουμε την κατάσταση έτσι ή αλλιώς.

Επίσης για να σας διευκολύνω, την εισήγηση για τον προϋπολογισμό την έχουμε τυπώσει και μπορείτε να έχετε ένα αντίγραφο. Ο συγκριτικός πίνακας που δείχνει τα στοιχεία '90, προβλέψεις του υπουργείου Οικονομικών '91 και δικές μας προβλέψεις για το '91 είναι στη σελίδα 17.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Τα μέτρα που θα παίρνατε με βάση την κατάσταση που ήδη υπάρχει, ποια θα ήταν; Και στους τρεις τομείς. Και στην φορολογική πολιτική και στη νομισματική και στον πληθωρισμό.

Γ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Αυτή η ερώτηση συνήθως τίθεται, όταν έγινε η συζήτηση για τον προϋπολογισμό, εμείς είχαμε προτείνει μια εναλλακτική πολιτική, που η κυβέρνηση αρνήθηκε να συζητήσει μαζί μας. Δικαίωμά της. Έχει την πλειοψηφία και την πολιτική ευθύνη να διαμορφώσει το δικό της πρόγραμμα.

Οι προτάσεις μας είχαν γίνει τότε, τον Νοέμβριο του '90. Κάποια στοιχεία αυτής της πρότασης είναι στην εισηγητική έκθεση που σας έχω μοιράσει. Αλλά βασικά η κατεύθυνση που είχαμε δώσει ήταν η εξής: Οτι χρειάζεται μια μεσοπρόθεσμη προγραμματική συμφωνία όλων των παραγωγικών τάξεων και του κράτους, όπου θα συμφωνηθούν εκ των προτέρων οι ευθύνες και οι υποχρεώσεις του καθενός, καθώς και η διανομή του προϊόντος εκείνης της προσπάθειας κατά ένα τρόπο που είναι αποδεκτός από όλους.

Εμείς μιλούσαμε για μια τετραετή προγραμματική συμφωνία ανάμεσα στους εργαζόμενους, στους αγρότες, στους επαγγελματίες, στους επιχειρηματίες και το κράτος. Σε ένα πακέτο που θα έβαζε μαζί ζητήματα κόστους παραγωγής, όχι μόνο μισθών, αλλά κόστους χρήματος, κόστους εισαγωγμένων προϊόντων. Ζητήματα αύξησης της παραγωγής και εκσυγχρονισμού της παραγωγικής, ζητήματα πληθωρισμού και τιμών.

Δεν μπορεί να υπάρχουν δεσμεύσεις μόνο για μείωση του κόστους παραγωγής παραδείγματος χάριν από τη μεριά της εργασίας, χωρίς να υπάρχει μια ταυτόχρονη δεσμευση και από την άλλη μεριά για μια ανταπόκριση σ' αυτή τη μείωση του κόστους εργασίας, είτε υπό τη μορφή χαμηλότερων τιμών, είτε υπό τη μορφή επενδύσεων παραγωγικών.

Το πακέτο επίσης, θα έχει συγκεκριμένες κατευθύνσεις για το πρόγραμμα ιδιωτικών και δημοσίων επενδύσεων, καθώς και συμφωνία για μια βαθιά μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος και αύξηση των φορολογικών εσόδων και τέλος μια δέσμευση από τη μεριά του ίδιου του κράτους για βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών του και εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα.

Αυτά τα είπαμε τον περασμένο Νοέμβριο και η κυβέρνηση δεν δέχτηκε να κάνει συζήτηση γι' αυτά. Δέχτηκε οι αποφάσεις μάλλον να ακολουθήσει μια μονομερή κατεύθυνση με μονόπλευρη λιτότητα που είναι αδιέξοδη.

Σήμερα όμως δεν συζητάμε τις πολιτικές εναλλακτικές. Συζητάμε την πολιτική που εφαρμόζει η κυβέρνηση και η κριτική που ασκούμε σήμερα είναι ότι δεν υλοποίησε ούτε και το δικό της πρόγραμμα. Μέσα στη λογική του δικού της του προγράμματος, είναι αναγκασμένη εκ των πραγμάτων να πάρει διορθωτικά μέτρα. Διορθωτικά μέτρα σε μια έκταση που ουσιαστικά ανατρέπουν την ίδια την πολιτική που υιοθέτησε τον Νοέμβριο του '90.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Με αφορμή το τελευταίο που είπατε ότι η κυβέρνηση δεν υλοποίησε το δικό της πρόγραμμα και είναι αναγκασμένη να προχωρήσει σε κάποια μέτρα διορθωτικά, λέτε ότι όσο πιο γρήγορα πάρει τα μέτρα, τόσο καλύτερο εάν το δέσουμε με το τρίπτυχο που κάνει την κριτική στην κυβέρνηση, την ωθείτε ανοιχτά στο να απαντήσει ότι πρέπει να παρθούν μέτρα. Νέα μέτρα που ανατρέπουν ή όχι τη μέχρι τώρα εισοδηματική - δημοσιονομική πολιτική της στον προϋπολογισμό.

Ποια είναι αυτά τα μέτρα που θα θέλατε εσείς, που θα βλέπατε εσείς, ως κόμμα; Γιατί με τη λογική αυτή ότι είστε σε μια πλήρη ανατροπή όλη την οικονομική πολιτική που μέχρι τώρα έχει κατεβάσει η κυβέρνηση;

Γ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Η κριτική που ασκώ σήμερα είναι μέσα σ' ένα συγκεκριμένο πλαίσιο αυτής της κυβέρνησης κι αυτό που λέω είναι ότι δεν έχει άλλη επιλογή η κυβέρνηση, παρά να πάρει νέα μέτρα. Και ρωτώ την κυβέρνηση ποια μέτρα θα πάρει. Έχω δικαίωμα και υποχρέωση να το κάνω αυτό ως αντιπολίτευση και θα 'γω και το δικαίωμα και την υποχρέωση να σχολιάσω και τα μέτρα της κυβέρνησης.

Εάν η κυβέρνηση θέλει να με ρωτήσει τι θα τη συμβούλευα να κάνει αυτό είναι μια άλλη ερώτηση. Ας με ρωτήσει και θα της απαντήσω.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Και μια δεύτερη ερώτηση, κύριε Αρσένη, εάν επιτρέπεται. Στο τρίτο σημείο της εισηγήσης που αναφέρατε στον πληθωρισμό, μείωση απασχόλησης και ανεργία, θα μείνω στην ανεργία όπου έχει πάρει ανησυχητικές διαστάσεις. Πηγαίνουμε προς έκρηξη. 18% λένε τα επίσημα στοιχεία. Άλλοι μιλάνε ότι, εάν το καλοκαίρι ο τουρισμός, οι άδηλοι πόροι δεν πάνε καλά, φθάνουμε στα 23% με ανεπίσημα νούμερα.

Στο ζήτημα της ανεργίας υπάρχει και κάτι άλλο, που όλοι το ξεχνάμε ή θέλουμε να το ξεχνάμε. Έχει να κάνει με τη βιομηχανική πολιτική (προβληματικές) και μία συγκεκριμένη κατεύθυνση της οικονομικής πολιτικής, που λέει κλείνουν οι επιχειρήσεις, εργαζόμενοι στο δρόμο, αποδυναμώνεται η βιομηχανία. Εκεί πώς απαντάτε;

Γ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Νομίζω ότι ήδη το σχολίασα ότι η πολιτική που ακολουθεί η κυβέρνηση είναι καταστρεπτική για την ανταγωνιστικότητα της παραγωγής. Κι εδώ, θα ήθελα να σας διαβάσω μία φράση, που δεν έχει μεταφραστεί στα ελληνικά και είναι άποψη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Λέει, λοιπόν, σ' αυτό το σημείο που με ρωτήσατε ότι "η ανάλυσή μας δείχνει ότι η μείωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών είναι πολύ

μεγαλύτερη από αυτή που δείχνουν οι παραδοσιακοί δείκτες". Είναι σοβαρή κουβέντα αυτή!

Και λέει: "Ακόμα και αν το κόστος εργασίας κρατηθεί κάτω από τον πληθωρισμό, κατά την περίοδο του προγράμματος, οι σχετικές τιμές που θα διαμορφωθούν θα ευνοήσουν παραγωγή στον μη εμπορεύσιμο τομέα, αυτό που λέμε non-treated goods".

Σίγουρα - κι εδώ είναι το βασικό - κανείς δεν θα ήθελε να μπει η Ελλάδα στο ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα με μεγάλη καθυστέρηση στην ανταγωνιστικότητα και χωρίς αύξηση της παραγωγής. Οι δικές μας εκτιμήσεις δείχνουν ότι μία άμεση αύξηση της ανταγωνιστικότητας είναι ουσιώδης, αναγκαία. Και προχωράει και λέει αυτά.

Δηλαδή, και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αποδίδει σημασία ότι, εάν δεν αποκαταστήσει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, αυτή δεν αποκαθίσταται μονομερώς μόνο με τη μείωση των μισθών, θα έχεις μία οικονομία που η παραγωγή της θα συρρικνώνεται, η ανταγωνιστικότητά της θα πηγαίνει πίσω, η ανεργία θα αυξάνεται και ακόμα κι αν έχεις καταφέρει να κατεβάσεις τον πληθωρισμό, θα μεταφέρεις ουσιαστικά ένα νεκρό σώμα, μία οικονομία απονευρωμένη σε ένα ευρωπαϊκό σύστημα, που είναι δυναμικό.

Για να μπει ίσως στο ευρωπαϊκό σύστημα, χρειάζεσαι μία οικονομία δυναμική, που να είναι ανταγωνιστική και να αυξάνεται η παραγωγή. Και αυτό είναι το ερώτημα, το οποίο σωστά θέτει και το 'χουμε θέσει εμείς, όπως ξέρετε, από το Νοέμβριο του '90.

Δεν θα υπάρξει τρόπος αντιμετώπισης της ανεργίας, εάν δεν αποκατασταθεί η ανταγωνιστικότητα της παραγωγής. Κι αυτό, ξέρετε, δεν είναι μόνο στη βιομηχανία. Είναι και σε άλλους χώρους. Είναι στο χώρο των Υπηρεσιών, στο χώρο του τουρισμού.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Είπατε ότι η πρότασή σας ήταν για μια προγραμματική συμφωνία τεσσάρων ετών. Θα 'θελα να μου σχολιάσετε πώς βλέπετε το διευθυντήριο παραγωγικών τάξεων, που έχει στηθεί παρά τω πρωθυπουργώ και εξετάζει αυτά τα νέα μέτρα ή επίσπευση των ήδη ανακοινωθέντων μέτρων.

Γ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Δεν σχολιάζω πρωτοβουλίες της κυβέρνησης. Η κυβέρνηση μπορεί να ζητήσει τη συμβουλή προσώπων ή χώρων που πιστεύει ότι μπορούν να μεταφέρουν χρήσιμη σοφία στην κυβέρνηση.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Το ερώτημά μου είναι αν μπορεί να γίνει με μια προγραμματική συμφωνία, στο πλαίσιο που θέσατε εσείς πρωτίτερα.

Γ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Με τους επιχειρηματίες; Όχι, εγώ δεν μίλησα γι' αυτό. Εγώ μίλησα για μια προγραμματική συμφωνία, που δεν γίνεται σε διμερή βάση και χωριστά, παρά όλοι μαζί κάθονται στο τραπέζι και συμφωνούν. Δεν κάνουν διάλογο. Υπογράφουν προγραμματική συμφωνία.

Όπως θα ξέρετε, μερικοί από σας, παλαιότερα, το 1984, είχα προχωρήσει προς αυτή την κατεύθυνση με τη συγκρότηση του ΕΣΑΠ, που ήταν το πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση. Εάν θεσμοί προς αυτή την κατεύθυνση ολοκληρωθούν, θα βρεθούμε πολύ κοντά σ' ένα τρόπο πολιτικού και δημοκρατικού διακανονισμού του προβλήματος και εξόδου από την κρίση, όπως έχουν κάνει πολλές χώρες στο παρελθόν, όχι μόνον οι σκανδιναβικές χώρες, αλλά και πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Γιατί τα θέματα που πρέπει να ανοιχθούν είναι θέματα πολιτικά, που πρέπει να συμφωνηθούν. Χρειάζεται, λοιπόν, η πολιτική έμπνευση και ηγεσία μιας κυβέρνησης, που θα δώσει μία κατεύθυνση, αλλά χρειάζεται και η συμφωνία όλων μαζί, σε ένα κοινό πρόγραμμα, γιατί πρόκειται περί καταμερισμού και ευθυνών, αλλά και καταμερισμού των ωφελημάτων της κοινής προσπάθειας. Κι αυτά είναι πολιτικά θέματα, τα οποία δεν μπορείς να τα αφήσεις στην τύχη τους.

Δεν μπορείς, σήμερα, να ζητάς βέβαιες θυσίες από μία μόνο κατηγορία παραγωγικής τάξης, της μεγαλύτερης, των εργαζομένων, για αβέβαια αποτελέσματα σε αβέβαιους παράγοντες στο μέλλον. Αυτό δεν είναι μία πολιτική συμφωνία, δεν μπορεί να έχει κοινωνική στήριξη.

Μια συμφωνία, όμως, που λέει ακριβώς τι θέλεις από πρόσθετη προσπάθεια από τους εργαζόμενους, αλλά ταυτόχρονα έχει δεσμευτικές αποφάσεις για τις τιμές, για τη συσσώρευση κεφαλαίου, για τη δημοσιονομική πολιτική, δημιουργεί βεβαιότητα ότι αυτοί οι στόχοι, μια και πολιτικά είναι αποφασισμένοι από όλους τους κοινωνικούς φορείς, θα υλοποιηθούν.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Αν κατάλαβα καλά, προτείνετε έμμεσα υποτίμηση.

Γ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Εγώ δεν προτείνω, εγώ θέλω να μου πει η κυβέρνηση από το αδιέξοδο στο οποίο έχει φέρει την ελληνική οικονομία, πώς θα τη βγάλει. Κι αν μου πει αυτό, θα το σχολιάσουμε.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Συμφωνείτε, πάντως, με την έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, τουλάχιστον ό,τι είδαμε εμείς από την έκθεση, για την ανάγκη μιας πιο ρεαλιστικής ισοτιμίας της δραχμής;

Γ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Να πάρουμε τα πράγματα χρονολογικά σωστά. Είχα καταθέσει μια επερώτηση στη Βουλή, νομίζω τον Οκτώβριο του 1990 και είχα σ' αυτή την επερώτηση ασκήσει κριτική στην κυβέρνηση και, πιο συγκεκριμένα, στον αναπληρωτή υπουργό Εθνικής Οικονομίας και του είχα πει ότι, μέσα στη λογική της δικής του πολιτικής, όχι της δικής μας πολιτικής, κάτι δεν πάει καλά.

Η μία πολιτική, η πολιτική στον νομισματικό και συναλλαγματικό τομέα, ακυρώνει την πολιτική του σε άλλους τομείς. Είναι αντιφατική η πολιτική του. Και σύμφωνα με το πνεύμα που η κυβέρνηση κινείται, θα έπρεπε κάτι να κάνει για ένα διαφορετικό μίγμα και ισορροπία ανάμεσα στα επιτόκια και την ισοτιμία της δραχμής, στη δική του τη λογική.

Αυτό που είπαμε εμείς τότε ήταν σωστό και στη λογική της κυβέρνησης το επιβεβαιώνει και η έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Αυτό δεν σημαίνει ότι, αν είμασταν εμείς κυβέρνηση τον Οκτώβριο του '90 θα κάναμε αυτά που νομίζαμε ότι πρέπει να γίνουν, στο πνεύμα του πακέτου της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης. Εμείς θα κάναμε άλλα πράγματα και σας είπα σε ποια κατεύθυνση θα κινούμεθα.

Τώρα, όμως, κυβέρνηση είναι η κυβέρνηση του κ. Μητσοτάκη και οφείλει να απαντήσει στον ελληνικό λαό πώς θα αντιμετωπίσει τα αρνητικά αποτελέσματα της αντιφατικής της πολιτικής. Να μας πει πώς θα τα αντιμετωπίσει, για να τα σχολιάσουμε.

Εάν, φυσικά, αδυνατεί να πάρει μέτρα, εάν αδυνατεί να βγει από το αδιέξοδο αυτό, ομολογεί ότι δεν έχουμε μόνον οικονομικό αδιέξοδο, αλλά και πολιτικό αδιέξοδο. Κι εκεί θα συμφωνήσουμε μαζί της, ότι η πραγματική διέξοδος από την οικονομική κρίση θα έρθει με αλλαγή της κυβέρνησης.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Όταν ανέλαβε η κυβέρνηση της Ν.Δ., είχαμε μια απότομη άνοδο του δείκτη τιμών στο Χρηματιστήριο, που ερμηνεύθηκε σαν εμπιστοσύνη της αγοράς στη

νέα οικονομική πολιτική. Το τελευταίο διάστημα έχουμε μια καθοδική πορεία, η οποία επιτείνεται και με δηλώσεις, παραλείψεις ή ενέργειες κρατικών παραγόντων, ειδικότερα των Διοικητικών των Τραπεζών, που έβαλαν φουρνέλο.

Παράλληλα, το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, αν και έχει κάποιες ευθύνες γι' αυτή την εξέλιξη, ανοίγει ένα νέο κύκλο ανακρίσεων, να βρεθούν οι πηγές παραπληροφόρησης. Πώς βλέπετε την εξέλιξη στο Χρηματιστήριο και όλες αυτές τις κινήσεις;

Γ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Παρακολουθούμε τις εξελίξεις στο Χρηματιστήριο με μεγάλη ανησυχία. Εμείς ως ΠΑΣΟΚ στηρίξαμε και στηρίζουμε το θεσμό του Χρηματιστηρίου που, κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις και προστασίας του επενδυτή και, κυρίως, του μικροεπενδυτή, μπορεί να αποβεί μία υγιής και σοβαρή πηγή χρηματοδότησης παραγωγικών επενδύσεων.

Δυστυχώς, οι τελευταίες εξελίξεις δημιουργούν σοβαρότατα προβλήματα και ενείρουν σοβαρότατες ευθύνες στις ηγεσίες του τραπεζικού συστήματος και στην ίδια την κυβέρνηση. Το Χρηματιστήριο για να λειτουργήσει σωστά, χρειάζεται εμπέδωση μιας αξιοπιστίας.

Όταν διοικητές τραπεζών με δηλώσεις δημιουργούν την προσδοκία, θα έλεγα τη βεβαιότητα περί μεγάλων κερδών και διανομής κερδών, όπως ήταν στην περίπτωση της ΕΤΕΒΑ και της Εθνικής Τράπεζας και της Κτηματικής Τράπεζας, και εκ των υστέρων αυτές όχι οι προβλέψεις, αλλά οι δεσμεύσεις, ανατρέπονται, δημιουργούνται σοβαρότατα προβλήματα λειτουργίας του Χρηματιστηρίου και θα έλεγα και σοβαρότατα προβλήματα ευθυνών των διοικήσεων αυτών των τραπεζών.

Η κυβέρνηση, αντί να ξεκαθαρίσει αυτό το ζήτημα, αναζητώντας τις ευθύνες εκεί που υπήρχαν, φαίνεται ότι η ίδια εμμέσως έχει ανεχθεί επιλεκτικές παρεμβάσεις στο Χρηματιστήριο, όπου σε κάποιες μετοχές η διαπραγμάτευση αγοραπωλησίας μετοχών σταματάει, όταν η διακύμανση της τιμής περνάει το 10%, ενώ για κάποιες άλλες μετοχές δεν γίνεται καμία παρέμβαση.

Όταν το Χρηματιστήριο λειτουργεί επιλεκτικά, με παρεμβάσεις δεν ξέρω από πού για μερικές μετοχές και όχι για άλλες, είναι φυσικό να δημιουργούνται ερωτηματικά, που πρέπει να απαντηθούν, και είναι φυσικό σ' αυτή την πορεία οι επιτήδειοι να κερδοσκοπούν και να κερδίζουν και οι λιγότερο πληροφορημένοι μικροεπενδυτές να χάνουν περιουσίες.

Ετσι, λοιπόν, το Χρηματιστήριο, με ευθύνη βασικών τραπεζών και της ίδιας της κυβέρνησης, μετατρέπεται από μία υγιή πηγή χρηματοδότησης της ανάπτυξης σε ένα τζόνο με σημαδεύμενη τράπουλα.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε Αρσένη, τη δήλωση του αναπληρωτή υπουργού Εθνικής Οικονομίας σε μια γενική καθοδική τάση του Χρηματιστηρίου να στηρίξει μόνο τη μετοχή της Εθνικής, πώς τη βλέπετε, με τα διεθνή δεδομένα τουλάχιστον;

Γ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Το σχολίασα ήδη αυτό ότι δεν μπορείς να είσαι επιλεκτικός στην παρέμβασή σου. Ή θα λειτουργήσει η αγορά με κάποιους κανόνες ή δεν θα λειτουργήσει η αγορά. Δεν μπορείς ν' αφήνεις την αγορά να λειτουργεί κάπου και να μη λειτουργεί αλλού. Δεν μπορείς.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε Αρσένη, απ' ό,τι μας είπατε, δείχνουν ότι όλα τα μεγέθη βέβαια, οι προβλέψεις της κυβέρνησης θα αποτύχουν παταγωδώς. Εγώ θα ήθελα να σας ζητήσω να κάνετε μια εκτίμηση, μια πρόβλεψη. Όλα αυτά, βέβαια, συνδέονται με ένα πολύ

σημαντικό οικονομικό, αλλά και θέμα πολιτικού κύρους της κυβέρνησης για τη δόση του κοινοτικού δανείου.

Εάν όλοι αυτοί οι στόχοι, όπως βλέπετε εσείς, αποτύχουν, βλέπετε σοβαρά το ενδεχόμενο προσφυγής στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, όχι πλέον σαν συμβουλευτικός οργανισμός, αλλά σαν υπόδειξη μέτρων, για την έξοδο απ' την κρίση;

Γ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Αυτό θα το σχολιάσουμε λίγο αργότερα. Θέλω να δω ποια είναι τα μέτρα της κυβέρνησης πρώτα. Και νομίζω ότι αυτό είναι το σημαντικό. Επειδή μιλήσατε για προβλέψεις, εγώ δεν μιλάω πια για προβλέψεις, μιλάω για γεγονότα. Είναι αποφασισμένο πια ότι μέτρα πρέπει να ληφθούν. Η κυβέρνηση πρέπει να φανεί ότι είναι υπαρκτή τουλάχιστον, ότι υπάρχει κυβέρνηση, ότι αντιδρά και προτείνει κάτι.

(Αλλαγή πλευράς στην κασέτα)

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Οι πιο πάνω θέσεις είναι δικές σας θέσεις ή είναι απόρροια των συζητήσεων του Εκτελεστικού Γραφείου;

Γ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Σας μίλησα μετά από συζήτηση που είχαμε στο Εκτελεστικό Γραφείο. Σας είπα ότι αυτό το θέμα θα μας απασχολήσει και πάλι. Δεν προτρέχω, νομίζω ότι είμαι προσεκτικός στα βήματά μου. Κι αν έκανα προβλέψεις για το '90 δεν τις έκανα δημαγωγικά και τυχαία. Τις έκανα σαν αποτέλεσμα σοβαρής επιστημονικής δουλειάς.

Και νομίζω ότι οι εξελίξεις δείχνουν ποιοι μίλησαν υπεύθυνα το Νοέμβρη του '90 και ποιοι μίλησαν ανεύθυνα. Έτσι και σήμερα, δεν θέλω να πάω πέρα από μία διαπίστωση ότι, επιτέλους, αυτή η κυβέρνηση πρέπει να αντιμετωπίσει την πραγματικότητα και να μας πει τι προτίθεται να κάνει. Μετά από αυτό το βήμα, εμείς είμαστε έτοιμοι να κάνουμε τις δικές μας παρατηρήσεις και τις δικές μας τοποθετήσεις.

Είπα και κάτι άλλο. Οτι σύντομα, αν η κυβέρνηση δεν απαντήσει ή απαντήσει με υπεκφυγές, θα επανέλθουμε σ' αυτό το θέμα, γιατί το θεωρούμε σημαντικότερο θέμα. Το ζήτημα της οικονομικής κρίσης είναι κυρίαρχο και πρέπει να αντιμετωπιστεί. Δεν χωράει αναβολές. Και πρέπει να σας πω - είναι άλλωστε ανοιχτό μυστικό - ότι σοβαρά και υπεύθυνα στελέχη της κυβέρνησης συμμαρτυρούν την άποψή μου ότι η καθυστέρηση λήψης ή εξαγγελίας μέτρων είναι εις βάρος της εθνικής οικονομίας.

Παρατηρώ, επίσης, ότι τον τελευταίο καιρό η πρωτοβουλία συσκέψεων και συζητήσεων έχει περάσει στους προθαλάμους του κ. πρωθυπουργού. Εσείς ο ίδιος αναφερθήκατε σε συζητήσεις μεταξύ του κ. πρωθυπουργού και ομιλών επιχειρηματιών. Δεν ξέρω αυτό τι σημαίνει ενδοκυβερνητικά. Αυτό που ενδιαφέρει εμάς είναι μια υπεύθυνη απάντηση σ' αυτά τα καυτά ερωτήματα.

Λοιπόν, θα τα πούμε πάλι σύντομα. Ευχαριστώ πολύ.